

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија, издаваат

УКАЗ ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЕЛЕКТРОНСКИТЕ КОМУНИКАЦИИ (*)

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за електронските комуникации (*),

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 29 декември 2025 година.

Бр. 08-7407/1
29 декември 2025 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Гордана Сиљановска-Давкова, с.р.

Претседател на Собранието
на Република Северна
Македонија,
Африм Гаши, с.р.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЕЛЕКТРОНСКИТЕ КОМУНИКАЦИИ (*)

Член 1

Во Законот за електронските комуникации(*) („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 135/25) во член 2 во алинејата 2 зборовите: „широкопојасен пристап до услуги (broadband)“ се заменуваат со зборовите: „мрежи со многу висок капацитет (VHCN)“.

Член 2

Во членот 3 по точката 12) се додава нова точка 12-а), која гласи:

„12-а) „Дозвола“ е изречна одлука/согласност/одобрение/решение или премолчена одлука/согласност/одобрение/решение кои се сметаат за донесени или збирни одлуки/согласности/одобренија/решенија донесени истовремено или последователно од еден или повеќе надлежни органи кои се потребни според законодавството на Република Северна Македонија за да му се овозможи на операторот да изврши градење или градежни работи неопходни за распоредувањето елементи на мрежи со многу висок капацитет;“.

(*) Со овој закон се врши усогласување со Директивата (ЕУ) бр.2018/1972 на Европскиот парламент и на Советот на Европа од 11 декември 2018 година за донесување на Европски законик за електронски комуникации (CELEX бр. 32018L1972) и Регулативата (ЕУ) 2024/1309 на Европскиот парламент и на Советот од 29 април 2024 година за мерки за намалување на трошоците за распоредување на гигабитни електронски комуникациски мрежи, за изменување на Регулативата (ЕУ) 2015/2120 и за укинување на Директивата 2014/61/ЕУ (Акт за гигабитна инфраструктура) (CELEX бр. 32024R1309).

По точката 16) се додава нова точка 16-а), која гласи:

„16-а) **„Работи на значителна реконструкција“** е градење или градежни работи на локацијата на крајниот корисник што опфаќаат структурни измени на целата физичка инфраструктура во зградата или на нејзин значителен дел, за што е потребно одобрение за градење согласно со закон;“.

Во точката 38) зборовите: „јавна комуникациска мрежа“ се заменуваат со зборовите: „јавна електронска комуникациска мрежа“.

По точката 41) се додава нова точка 41-а), која гласи:

„41-а) **„Национална критична инфраструктура“** во смисла на овој закон, за олеснување и поттикнување на распоредувањето на мрежи со многу висок капацитет (VHCN) преку промовирање на заедничкото користење на постојната физичка инфраструктура и преку овозможување поефикасно распоредување на нова физичка инфраструктура, со цел таквите мрежи да се распоредуваат побрзо и по пониска цена, е инфраструктура, мрежа или објект кои се утврдени како од суштинско значење за безбедноста, одбраната, јавниот ред, јавното здравје или функционирањето на државата, согласно со законите и подзаконските акти на Република Северна Македонија и за кои овозможувањето пристап би претставувало реален и оправдан ризик за нивниот интегритет, безбедност или непречено функционирање;“.

По точката 52) се додава нова точка 52-а), која гласи:

„52-а) **„Права на службеност“** се права доделени на оператор да инсталира објекти на, над или под државен или приватен имот за распоредување на мрежи со многу висок капацитет и придружни објекти, согласно со член 82 од овој закон;“.

Во точката 64) по зборовите: „мрежи и придружни објекти“ се додаваат зборовите: „и усогласеноста на основниот проект за изградба на физичка инфраструктура во зграда и оптички влакна“, а по зборовите: „пристап до интернет“ се додаваат зборовите: „и физичка инфраструктура во зграда и оптички влакна“.

По точката 66) се додава нова точка 66-а), која гласи:

„66-а) **„Траен медиум“** е средство што му овозможува на крајниот корисник или операторот да складира податоци за лична употреба, на таков начин што податоците остануваат достапни за идна употреба во временски период соодветен на целта на информациите и што овозможува непроменета репродукција на складираните податоци (хартија, CD и DVD дискови, USB флеш драјвови, мемориски картички или компјутерски хард-дискови, електронска пошта итн.);“.

Член 3

Во членот 5 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

„(3) Министерството надлежно за работите од областа на електронските комуникации ја известува Европската комисија за надлежните органи и нивните надлежности за спроведување на одредбите од овој закон кои се однесуваат на распоредување на мрежи со многу висок капацитет и/или придружни објекти, како и за секоја намера за измена на надлежните органи и нивните надлежности.“.

Член 4

Во член 6 во ставот (3) зборовите: „при регулација на пазарите за електронски комуникации и решавањето на спорови, согласно овој закон“ се бришат.

Член 5

Во член 7 став (4) во точката в) сврзникот „и“ на крајот од реченицата се заменува со точка и запирка.

Во точката г) точката на крајот од реченицата се заменува со сврзникот „и“.

По точката г) се додава нова точка д), која гласи:

„д) промовирање на заедничкото користење на постојната физичка инфраструктура и преку овозможување поефикасно распоредување на нова физичка инфраструктура, така што таквите мрежи можат да се воведат побрзо и по пониска цена.“.

Член 6

По членот 7 се додава нов наслов и нов член 7-а, кои гласат:

„Начела

Член 7-а

Агенцијата, Владата, Министерството надлежно за работите од областа на електронските комуникации и другите надлежни органи, во рамките на нивните надлежности, ги применуваат начелата на објективност, транспарентност, недискриминација и пропорционалност.“.

Член 7

Во член 27 по ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

„(5) Посебната организациона единица од ставот (1) на овој член ги извршува надлежностите утврдени согласно со овој закон и прописите од областа на безбедност на мрежни и информациски системи.“.

Член 8

Во член 30 во ставот (1) зборовите: „финансиски и човечки ресурси“ се заменуваат со зборовите: „финансиски, човечки и технички ресурси“.

Член 9

Во член 33 став (2) во воведната реченица по зборовите: „следниве критериуми“ се додаваат зборовите: „, врз основа на начелото на објективност и пропорционалност“.

Член 10

Во член 52 по ставот (7) се додава нов став (8), кој гласи:

„(8) По исклучок на ставот (7) на овој член, во случаите утврдени во член 66 став (15), член 68 став (12), член 68-а став (12) и член 69 став (6) од овој закон, Агенцијата е должна да го реши спорот најдоцна во рок од еден месец од денот на започнувањето на постапката за решавање на спорот, освен во исклучителни околности кога истиот може да биде продолжен.“.

Ставот (8) станува став (9).

По ставот (9) кој станува став (10) се додава нов став (11), кој гласи:

„(11) Одлуката за решавање на спор од член 65 став (13), член 68 ставови (12) и (13) и член 69 став (6) од овој закон, може да се состои во утврдување фер и разумни услови, вклучително и во однос на цената, онаму каде што е соодветно.“.

Член 11

Во член 54 во ставот (1) точката а) се менува и гласи:

„систематска или поединечна контрола на усогласеноста со обврските за надоместоците пропишани во Глава трета од овој закон, како и со обврските утврдени од страна на Агенцијата согласно со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон;“.

Во точката í) по зборот „пазарот“ се додаваат зборовите: „вклучувајќи ги и сметководствените податоци за малопродажните пазари кои се поврзани со големопродажните пазари, како и приходи од трети страни“.

Во точката ж) по зборот „конкурентијата“ се додаваат зборовите: „на целата територија на Република Северна Македонија, кои имаат директно влијание на крајните корисници или географски преглед на покриеност со широкопојасни мрежи согласно со членот 67 од овој закон“.

Точката з) се менува и гласи:

„спроведување географски истражувања;“.

По ставот (5) се додава нов став (6), кој гласи:

„(6) Податоците од ставот (1) на овој член може да се користат и од други надлежни органи и Телото на европски регулатори за електронски комуникации (БЕРЕК) согласно со овој закон, по доставено барање до Агенцијата.“.

Член 12

Во член 59 ставот (2) се менува и гласи:

„Врз основа на нотификацијата, односно потврдата за регистрација на нотификација од ставот (1) на овој член, операторот има право:

- да обезбедува јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги,
- за заедничко користење на иста локација (колокација) и заедничко користење на мрежни елементи и придружни објекти,
- за користење на радиофреквенции,
- за користење ресурси за нумерирање,
- на преговарање за пристап или интерконекција и
- за давање универзална услуга согласно со овој закон.“.

Ставот (9) се менува и гласи:

„Агенцијата со подзаконски акт ќе ги пропише формата и содржината на нотификацијата, како и барањата за обезбедување електронски комуникациски мрежи, барањата за обезбедување електронски комуникациски мрежи, освен комуникациска услуга помеѓу лица која не користи нумерација, барањата што можат да бидат поврзани со правата на користење на радиоспектар, барањата што можат да бидат поврзани со правата за користење ресурси за нумерирање, потребната документација и потврдата за регистрација.“.

Член 13

По членот 61 се додава нов наслов и нов член 61-а, кои гласат:

„Член 61-а

Дозвола за распоредување мрежи со многу висок капацитет и/или придружни објекти

(1) Надлежните органи за издавање дозволи за градење и за засновање право на службеност, преку Единствена точка за информации (во натамошниот текст: ЕТИ) ги ставаат на располагање условите и постапките за издавање дозвола за градење, како и за засновање на право на службеност, утврдени во прописите кои ја уредуваат областа на градење и право на сопственост, вклучително и какви било информации за исклучоци за некои или сите дозволи или права на службеност согласно со прописите кои ја уредуваат областа на градење и право на сопственост, како и начини за поднесување барања во електронска форма и за добивање информации за статусот на барањето.

(2) Секој оператор има право да поднесе преку ЕТИ во електронска форма на информацискиот систем е-одобрение за градење, барања за издавање на сите потребни дозволи или обновување на истите, или за засновање права на службеност и да добие информации за статусот на неговото барање.

(3) Агенцијата во соработка со Министерството надлежно за градење, со подзаконски акт подетално ќе ги утврди информациите од ставовите (1) и (2) на овој член.

(4) Издавањето дозволи, освен засновањето на правата на службеност, потребни за распоредување на елементи на мрежи со многу висок капацитет и/или придружни објекти не е предмет на дополнителни надоместоци, согласно со член 32 од овој закон.

(5) Одредбите од овој член се применуваат без да се во спротивност со членот 72 од овој закон.

(6) Во прописите од областа на градењето и градежното земјиште се утврдаат рокови, со цел да се забрза постапката за издавање дозволи за распоредување мрежи со многу висок капацитет и/или придружни објекти.“.

Член 14

Насловот пред член 62 и членот 62 се менуваат и гласат:

„Физичка инфраструктура во зградата и оптички влакна

Член 62

(1) Сите новоизградени згради и згради кои се подлежни на значителна реконструкција, вклучително и елементи во заедничка сопственост, мора да бидат опремени со физичка инфраструктура во зградата подготвена за поставување оптички влакна и кабли за оптички влакна во зградата, вклучително и поврзување до физичката точка каде што крајниот корисник се поврзува на јавна кабелска електронска комуникациска мрежа.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, новоизградени повеќестанбени згради или повеќестанбени згради на кои се врши значителна реконструкција, се должни да бидат опремени и со пристапна точка.

(3) Сите згради, вклучително и нивните елементи во заедничка сопственост, подложени на значителна реконструкција согласно со прописите што ја уредуваат областа на енергетска ефикасност, треба да бидат опремени со физичка инфраструктура во зградата подготвена за оптички влакна и кабли за оптички влакна во зградата, вклучително и поврзување до физичката точка каде што крајниот корисник се поврзува на јавна кабелска електронска комуникациска мрежа, доколку тоа не ги зголеми несразмерно трошоците за работите за реконструкција и доколку тоа е технички изводливо. Сите повеќестанбени згради кои се подложени на значителна реконструкција, исто така, треба да бидат опремени со пристапна точка.

(4) Агенцијата во соработка со институцијата надлежна за стандардизација, усвојува листа на релевантни стандарди или технички спецификации кои се неопходни за спроведување на ставовите (1), (2) и (3) на овој член.

(5) Стандардите или технички спецификации од ставот (4) на овој член, лесно ќе овозможат вообичаени активности за одржување на поединечните оптички влакна што ги користи секој оператор за да обезбеди услуги за мрежи со многу висок капацитет, при што со стандардите и техничките спецификации ќе треба да се утврдат најмалку:

а) спецификациите за пристапна точка на зградата и спецификации на интерфејс на влакна;

б) спецификациите за кабли;

в) спецификациите на штекер;

- г) спецификациите на цевки или микроканални;
- д) техничките спецификации потребни за да се спречат пречки со електричните кабли;
- ѓ) минималниот радиус на свиткување и
- е) техничките спецификации за инсталација на кабли.

(6) Агенцијата врши надзор за проверка на усогласеност со стандарди и техничките спецификации на зградите на самото место или нивен репрезентативен примерок наведени во ставовите (4) и (5) на овој член.

(7) На одредени категории на згради, каде што усогласеноста со ставовите (1), (2) и (3) на овој член е непропорционална, во однос на трошоците за индивидуалните или заедничките сопственици врз основа на објективни елементи (финансиски, економски, структурни и технички елементи и карактеристики на зграда) не се применуваат одредбите од ставовите (1), (2) и (3) на овој член.

(8) Агенцијата во соработка со Министерството надлежно за градење ги одредуваат категориите на згради од ставот (7) на овој член врз основа на соодветно оправдани и пропорционални причини, имајќи ги предвид објективните елементи.

(9) На одредени видови на згради, како што се специфичните категории споменици, историски градби, воени згради и згради што се користат за цели на националната безбедност, не се применуваат одредбите од ставовите (1), (2), (3), (4) и (5) на овој член.

(10) Агенцијата во соработка со Министерствата надлежни за градење, животната средина, културното наследство и јавната безбедност ги одредуваат видовите на згради од ставот (9) на овој член врз основа на соодветно оправдани и пропорционални причини и истите се објавуваат на ЕТИ.“.

Член 15

Насловот пред член 65 и членот 65 се менуваат и гласат:

„Пристап до постоечка физичка инфраструктура

Член 65

(1) Секој мрежен оператор и институција од јавниот сектор обезбедува информации за својата физичка инфраструктура согласно член 66 од овој закон, со цел поставување елементи на мрежа со многу висок капацитет.

(2) Мрежниот оператор или институцијата од јавниот сектор, согласно со ставот (1) на овој член, врз основа на добиено писмено барање од оператор, е должен на истиот да му овозможи пристап до неговата физичка инфраструктура, со цел поставување елементи на мрежа со многу висок капацитет и придружни објекти, под фер и разумни услови, вклучително и цени. Во писменото барање треба да се наведе опис на елементите на физичката инфраструктура, односно изведбата за кои е побаран пристапот, вклучително и временската рамка на изведбата.

(3) На барање на оператор, правни лица кои се закупци на земјиште или се носители на други стварни права врз земјиште, различни од правото на сопственост, на кое се планирани или се изградени објекти со цел распоредување елементи на мрежи со многу висок капацитет, или кои управуваат со договори за закуп во име на сопствениците на земјиштето, преговараат со добра волја со оператори за пристап до земјиштето, со цел распоредување мрежи со многу висок капацитет, вклучително и за цена што ги одразува пазарните услови и е во согласност со прописите на облигациони односи.

(4) Операторите и правните лица од ставот (3) на овој член ја известуваат Агенцијата за склучените договори, вклучително и договорената цена, во рок од 30 дена од денот на склучувањето на договорот.

(5) Агенцијата со подзаконски акт ќе ги утврди формата и содржината на договорите од ставовите (3) и (4) на овој член, како и начинот и барањата за склучување на истите, вклучувајќи ја и цената за пристап што ги одразува пазарните услови.

(6) Сопствениците на приватни објекти за комерцијална намена кои не се во сопственост или контрола на мрежен оператор се должни, по писмено барање на оператор, да исполнат разумни барања за пристап до приватните објекти за комерцијална намена, вклучително и покриви, со цел инсталација на елементи на мрежи со многу висок капацитет или поврзана опрема, под фер и разумни услови и по цена што ги одразува пазарните услови, ако кумулативно се исполнети следниве услови:

а) приватниот објект за комерцијална намена се наоѓа во рурална или оддалечена област согласно со закон;

б) во областа не постои мрежа со многу висок капацитет од истиот тип (фиксна или мобилна) како таа што барателот на пристап има намера да ја распореди во областа за која е поднесено барањето за пристап, ниту пак постои план за нејзино распоредување согласно со информациите објавени преку ЕТИ на датумот на барањето и

в) нема физичка инфраструктура во областа која е во сопственост или контрола на мрежни оператори или институции од јавниот сектор и е технички погодна за поставување мрежи со многу висок капацитет.

(7) Владата со одлука и единиците на локалната самоуправа, со одлука на Советот на предлог на градоначалникот можат да утврдат категории на приватни објекти за комерцијална намена што се изземени од обврската од ставот (6) на овој член поради јавна безбедност, одбрана, сигурност, јавно здравје, архитектонска, историска, верска или еколошка вредност, кои се објавуваат преку ЕТИ.

(8) При утврдување на фер и разумни услови за обезбедување пристап, вклучително и на цените, а со цел да се избегнат превисоки цени, мрежните оператори и институциите од јавниот сектор кои поседуваат или контролираат физичка инфраструктура, имаат обврска најмалку да ги земат предвид следниве критериуми:

а) важечките договори и комерцијални услови договорени меѓу операторите кои бараат пристап и мрежните оператори или институциите од јавниот сектор кои дозволуваат пристап до физичката инфраструктура;

б) потребата давателот на пристап да обезбеди фер можност за поврат на трошоците кои ги прави за обезбедување пристап до неговата физичката инфраструктура, земајќи ги предвид специфичните услови на Република Северна Македонија (географски, демографски, економски, пазарни и регулаторни карактеристики), деловните модели и сите тарифни структури утврдени за да се обезбеди фер можност за наплата на трошоците. За давател на пристап на електронска комуникациска мрежа се земаат предвид сите обврски наметнати од Агенцијата;

в) дополнителни трошоци за одржување и адаптација што произлегуваат од обезбедување пристап до соодветна физичка инфраструктура;

г) влијанието на бараниот пристап врз бизнис-планот на давателот на пристап, вклучително и инвестициите во физичката инфраструктура до која е побаран пристапот;

д) во случај на пристап до физичка инфраструктура на оператор, согласно со ставот (20) на овој член, а особено:

- економската исплатливост на инвестициите врз основа на нивниот профил на ризик,
- потребата за правичен поврат на инвестицијата и за кој било временски распоред за таквото враќање на инвестицијата,
- влијанието на пристапот врз хиерархијата на конкуренцијата и ефектите врз цените и повратот на инвестициите,

- каква било амортизација на мрежните средства во моментот на барањето за пристап,
- која било бизнис-одлука што ја поткрепува инвестицијата во моментот кога била направена, особено за инвестирање во физичката инфраструктура што се користи за обезбедување на поврзување и

- каква било претходно понудена можност на барателот на пристап за заедничко инвестирање во распоредување на физичката инфраструктура согласно со член 103 од овој закон или за заедничко распоредување физичка инфраструктура и

ѓ) кога се разгледува потребата на операторите за правичен поврат на инвестицијата што ги одразува релевантните пазарни услови, нивните различни деловни модели, особено во случај на операторите кои примарно обезбедуваат придружни објекти и нудат физички пристап до повеќе од еден оператор кој обезбедува, или кој е овластен да обезбедува јавни електронски комуникациски мрежи.

(9) Мрежните оператори и институциите од јавниот сектор кои поседуваат или контролираат физичка инфраструктура може да одбијат пристап до одредена физичка инфраструктура врз основа на една или повеќе од следниве основи:

- физичката инфраструктура до која е побаран пристап не е технички погодна за воведување на кој било од елементите на мрежи со многу висок капацитет наведени во ставот (2) на овој член,

- нема достапност на простор за распоредување на елементите на мрежи со многу висок капацитет или придружни објекти од ставот (2) на овој член, вклучително и идните потреби за простор на мрежниот оператор кои треба да бидат детално поткрепени и образложени врз основа на повикување на јавно достапни инвестициски планови или со доследно применет процент од капацитетот резервиран за идни потреби, во споредба со целиот капацитет на физичката инфраструктура,

- постоење оправдани причини поврзани со сигурноста, националната безбедност и заштитата на јавното здравје,

- постоење соодветно оправдани причини во врска со интегритетот и безбедноста на која било мрежа, особено националната критична инфраструктура,

- постоење соодветно оправдан ризик од сериозни интерференции на планираните електронски комуникациски услуги со обезбедување на други услуги преку истата физичка инфраструктура или

- достапноста на применливи алтернативни средства за пасивен пристап до физичка инфраструктура на големо до електронските комуникациски мрежи, соодветни за обезбедување мрежи со многу висок капацитет и понудени под фер и разумни услови, кои се обезбедени од истиот мрежен оператор, или во случај на рурални или оддалечени области каде што мрежата од големопродажба е обезбедена од страна на големопродажен оператор во сопственост или контролиран од институција од јавниот сектор.

(10) Мрежните оператори и институциите од јавниот сектор кои поседуваат или контролираат физичка инфраструктура, може да одбијат пристап до одредена физичка инфраструктура каде што постојат остварливи алтернативни средства за недискриминаторски отворен активен пристап на големо до мрежи со многу висок капацитет кои се обезбедени од истиот мрежен оператор или од истата институција од јавниот сектор, под услов да се исполнети двата од следниве услови:

- алтернативни средства за пристап на големо се нудат под фер и разумни услови, вклучително и цената,

- проектот за распоредување на операторот што го поднесува барањето се однесува на истата област на покриеност каде не постои друга оптичка мрежа што ја опслужуваат таа област на покриеност што ги поврзува објектите на крајните корисници.

(11) Во случаите на одбивање од ставовите (9) и (10) на овој член, мрежниот оператор или институцијата од јавниот сектор кој ја поседува или ја контролира физичката инфраструктура се должни во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето од ставот (2) на овој член, писмено да го известат барателот за одбивање на неговото барање и да ги наведат причините за одбивање.

(12) Во случаите на одбивање од ставовите (9) и (10) на овој член на барањето за пристап до национална критична инфраструктура, мрежниот оператор или институцијата од јавниот сектор кој ја поседува или ја контролира националната критична инфраструктура, се должни во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето од ставот (2) на овој член писмено да го известат барателот за одбивање на неговото барање без да ги наведат причините за одбивање.

(13) Доколку барањето од ставот (2) на овој член е одбиено, или, пак, не е постигнат заеднички договор за бараниот пристап во рок од два месеца од денот на приемот на барањето Агенцијата, по барање на една од страните, поведува постапка за решавање спор согласно со членот 52 од овој закон.

(14) Агенцијата согласно со членот 66 од овој закон, обезбедува координација на барањата за пристап до физичката инфраструктура, преку правни и технички совети во случај на преговарање за условите за пристап, сè со цел олеснување на обезбедувањето на информации преку ЕТИ.

(15) Одредбите од ставовите (1), (2), (8) и (9) од овој член не се однесуваат на физичката инфраструктура на која Агенцијата веќе има наметнато обврски утврдени во членовите 91, 94, 95, 96, 97, 98, 99 и 103 од овој закон.

(16) Одредбите од ставовите (1), (2), (8) и (9) на овој член не се однесуваат на физичката инфраструктура со архитектонска, историска, верска или еколошка вредност или од причини поврзани со сигурност, национална безбедност и заштитата на јавното здравје.

(17) Владата со одлука и единиците на локалната самоуправа со одлука на Советот на предлог на градоначалникот утврдуваат физичка инфраструктура или категории на физичка инфраструктура согласно со ставот (16) на овој член, кои се објавуваат преку ЕТИ.

(18) Мрежниот оператор има право да понуди пристап до својата физичка инфраструктура за целите на распоредување мрежи различни од електронските комуникациски мрежи или придружните објекти.

(19) По исклучок на ставовите (6) и (7) на овој член, одредбите на овој член не се во спротивност со:

- прописите коишто ја пропишуваат сопственоста на физичката инфраструктура каде што мрежниот оператор или институцијата на јавниот сектор не е сопственик и

- правото на сопственост на која било трета страна (сопственици на земјиште, сопственици на приватен имот, или каде што е применливо, правата на закупците).

(20) Агенцијата, заедно со засегнатите страни согласно со овој член, земајќи ја предвид добрата пракса и преку соработка со Телото на европски регулатори за електронски комуникации (БЕРЕК) утврдува упатство за пристап до постоечка инфраструктура.“.

Член 16

Членот 66 се менува и гласи:

„(1) Агенцијата преку јавно достапна Географски информациски систем (ГИС) платформа обезбедува Единствена точка за информации (ЕТИ), со цел заинтересираните страни, покрај другото, да добијат информации, во однос на постоечката физичка

инфраструктура на мрежните оператори и тоа: геореференцирана локација и траса, податоци за видот, основните технички карактеристики и хоризонталната и вертикалната поставеност на подземните и надземните инфраструктурни објекти и придружната инсталација, податоци за постоечко користење, како и податоци за мрежните оператори кои управуваат со истите и нивен контакт.

(2) Секој оператор може да бара пристап до физичка инфраструктура во согласност со член 65 од овој закон, и најмалку до следниве минимални информации за постојната физичка инфраструктура, во електронска форма преку ЕТИ и тоа:

- а) геореференцирана локација и траса;
- б) податоци за вид и постоечко користење на инфраструктура и
- в) лице за контакт.

(3) Минималните информации од ставот (2) на овој член мора да бидат достапни, под пропорционални, недискриминаторски и транспарентни услови во рок од најдоцна 10 работни дена од денот на поднесувањето на барањето за пристап до информации.

(4) По исклучок на ставот (3) на овој член, рокот може да се продолжи само еднаш за пет работни дена за соодветно оправдани случаи, за што истите се известуваат преку ЕТИ.

(5) Секој оператор кој бара пристап до информации во согласност со ставот (2) на овој член ја наведува географската област во која предвидува распоредување на елементи на мрежи со многу висок капацитет или придружни објекти.

(6) Пристапот до минималните информации од ставот (2) на овој член може да биде ограничен или одбиен под услов да е неопходно да се обезбеди безбедност на одредени објекти во сопственост или контролирани од институции од јавниот сектор, безбедност на мрежите и нивниот интегритет, национална безбедност, безбедност на националната критична инфраструктура, јавното здравје или сигурност, или поради причини на доверливост или оперативни и деловни тајни.

(7) Покрај минималните информации од ставот (2) на овој член, Агенцијата може да побара од операторите дополнителни информации за постојната физичка инфраструктура, како што се информации за стапката на искористеност на физичката инфраструктура.

(8) Мрежните оператори и институциите од јавниот сектор ги ставаат на располагање најмалку минималните информации од ставот (2) на овој член и, каде што е применливо, дополнителните информации наведени во ставот (7) на овој член преку ЕТИ во електронска форма. Мрежните оператори и институциите од јавниот сектор се должни навремено и редовно да ги ажурираат тие информации.

(9) Во случај мрежните оператори или институциите од јавниот сектор да не ги стават на располагање информациите од ставот (8) на овој член, Агенција ќе достави барање за истите да бидат достапни во електронска форма преку ЕТИ, а мрежните оператори или институциите од јавниот сектор се должни во рок од 10 работни дена од денот на приемот на барањето да ги направат достапни.

(10) Мрежните оператори и институциите на јавниот сектор ги исполнуваат разумните барања за теренски истражувања на специфични елементи од нивната физичка инфраструктура по конкретно писмено барање на операторот.

(11) Секој оператор кој бара пристап согласно со ставот (10) на овој член, треба да ги специфицира елементите на соодветната физичка инфраструктура, со цел да се распоредат елементи на мрежи со многу висок капацитет или придружни објекти. Пристапот до теренските истражувања на наведените елементи на физичката инфраструктура се одобрува под пропорционални, недискриминаторски и транспарентни услови во рок од еден месец од денот на приемот на барањето.

(12) Пристапот до теренските истражувања од ставот (11) на овој член може да биде ограничен или одбиен под услов да е неопходно да се обезбеди безбедност на одредени објекти во сопственост или контролирани од институции од јавниот сектор, безбедност на мрежите и нивниот интегритет, национална безбедност, безбедност на националната критична инфраструктура, јавното здравје или сигурност, или поради причини на доверливост или оперативни и деловни тајни.

(13) Врз основа на соодветно оправдани и пропорционални причини, националната критична инфраструктура или делови од неа, не подлежат на примената на одредбите од ставовите (2), (3), (4), (5), (6), (8), (9), (10), (11) и (12) на овој член.

(14) Одредбите од ставовите (2), (3), (4), (5), (6), (8), (9), (10), (11) и (12) на овој член не се применуваат кога:

а) физичката инфраструктура не е технички погодна за распоредување мрежи со многу висок капацитет или придружни објекти;

б) обврската да се обезбедат информации за одредени постојни типови физичка инфраструктура во согласност со ставот (2) на овој член би била непропорционална, врз основа на анализа на трошоците и придобивките спроведена од Агенцијата и по консултации со засегнатите страни или

в) физичката инфраструктура не подлежи на обврски за пристап во согласност со член 65 ставови (13) и (14) од овој закон.

(15) Доколку барањето од ставот (11) на овој член е ограничено или одбиено спротивно на ставовите (12), (13) и (14) на овој член, или пак не е постапено по барањето во рок од еден месец од денот на приемот на барањето, Агенцијата по барање на една од страните поведува постапка за решавање спор согласно со членот 52 од овој закон.

(16) Оправданоста, критериумите и условите за примена на ставот (14) на овој член, се објавуваат преку ЕТИ.

(17) Операторите кои добиваат пристап до информациите во согласност со овој член преземаат соодветни мерки за да обезбедат почитување на доверливоста, како и на оперативните и деловните тајни, за таа цел, тие ги чуваат информациите доверливи и ги користат само за целите на распоредување на нивните мрежи.“.

Член 17

Членот 68 се менува и гласи:

„(1) Институциите од јавниот сектор кои поседуваат или контролираат физичка инфраструктура и мрежните оператори имаат право да преговараат за договори за координација на градежните работи, вклучително и за распределба на трошоците, со операторите со цел да се распоредат елементи на мрежи со многу висок капацитет или придружни објекти.

(2) Кога се изведуваат или се планира да се изведат, директно или индиректно, градежни работи кои се целосно или делумно финансирани од јавни средства, институциите од јавниот сектор кои поседуваат или контролираат физичка инфраструктура и мрежните оператори се усогласуваат со секое разумно писмено барање од операторите за координација на тие градежни работи под транспарентни и недискриминаторски услови, со цел да се распоредат елементи на мрежи со многу висок капацитет или придружни објекти.

(3) Институцијата од јавниот сектор и мрежниот оператор од ставот (1) на овој член ќе постапат по барањето од ставот (2) на овој член, доколку се исполнети следниве услови:

а) координацијата на градежните работи нема да предизвика никакви неповратни дополнителни трошоци, вклучително и оние предизвикани од дополнителни одложувања за мрежниот оператор или институцијата од јавниот сектор од ставот (1) на овој член кои првично ги планирале предметните градежните работи, без да се загрози можноста засегнатите страни да се договорат за распределба на трошоците;

б) мрежниот оператор или институцијата од јавниот сектор од ставот (1) на овој член кои првично ги планирале градежните работи продолжуваат да ја контролираат координацијата на работите;

в) барањето се поднесува што е можно поскоро, а во случај на потребна дозвола за градежните работи, барањето се поднесува најмалку еден месец пред поднесувањето на конечниот проект до надлежниот орган за издавање одобрение за градење.

(4) Барањата за координација на градежните работи поднесени од оператор кој обезбедува или е овластен да обезбедува јавни електронски комуникациски мрежи на јавно претпријатие кое е контролирано од институција од јавниот сектор и кое обезбедува или е овластено да обезбедува јавни електронски комуникациски мрежи, може да се сметаат за неразумни во случај градежните работи да придонесат за распоредување мрежи со многу висок капацитет, под услов тие мрежи со многу висок капацитет да се наоѓаат во рурални или оддалечени области, да се во сопственост или контролирани од институција од јавниот сектор и кои се управуваат само на големо.

(5) Барањето за координација на градежните работи поднесено од оператор кој обезбедува или е овластен да обезбедува јавни електронски комуникациски мрежи на оператор кој обезбедува или е овластен да обезбедува јавни електронски комуникациски мрежи, може да се смета за неразумно кога се исполнети следниве услови:

а) барањето се однесува на област која била предмет на еден од следниве случаи:

- преглед на покриеност со широкопојасни мрежи, вклучително и мрежи со многу висок капацитет, согласно со членот 67 од овој закон,

- покана да се изјасни за намерата за распоредување мрежи со многу висок капацитет во согласност со член 67 ставови (9), (10), (11) и (12) од овој закон и

- јавна консултација за примена на прописите за државна помош.

б) операторот барател не ја изразил својата намера да распореди мрежи со многу висок капацитет во областа наведена од точката а) на овој став, во кои било од случаите опфатени во точката а) на овој став што го опфаќа периодот во кој е поднесено барањето за координација.

(6) Ако барањето за координација се смета за неразумно врз основа на ставот (5) на овој член, операторот што обезбедува или е овластен да обезбедува јавни електронски комуникациски мрежи што ја одбил координацијата на градежните работи, распоредува физичка инфраструктура со доволен капацитет за да одговори на можните идни разумни потреби за пристап од трета страна.

(7) Агенцијата и органот надлежен за работите од областа на градење, врз основа на соодветно оправдани и пропорционални причини, ги утврдуваат видовите градежни работи кои се сметаат за ограничени во обем, како што се вредност, големина или времетраење, или кои се поврзани со националната критична инфраструктура што може да биде изземена од обврската за координација на градежните работи во согласност со ставовите (2) и (3) на овој член.

(8) Оправданоста, критериумите и условите за примена на ставот (7) на овој член, се објавуваат преку ЕТИ.

(9) Институциите од јавниот сектор и мрежни оператори од ставот (1) на овој член, нема да ги применуваат ставовите (2), (3), (5) и (6) на овој член на видовите градежни работи кои се однесуваат на националната критична инфраструктура или од причини поврзани со националната безбедност, согласно со ставот (7) на овој член.

(10) Институциите од јавниот сектор и мрежните оператори од ставот (1) на овој член може да одлучат да не ги применуваат ставовите (2), (3), (5) и (6) на овој член на видовите градежни работи кои се сметаат за ограничени во обемот во согласност со ставот (7) на овој член.

(11) Агенцијата со подзаконски акт ја утврдува пропорционалната распределба на трошоците поврзани со координацијата на градежните работи, барањата за решавање спорови за координација на градежни работи и барањата за обезбедување доволен капацитет за одговор на можни идни разумни потреби при одбивање координација на градежните работи, земајќи ги предвид воспоставените начела, специфичните ситуации и насоките на Телото на европски регулатори за електронски комуникации (БЕРЕК).

(12) Доколку институцијата од јавниот сектор или мрежниот оператор во однос на барањето од ставот (2) на овој член постапил спротивно на ставот (3) на овој член Агенцијата, по барање на една од страните, поведува постапка за решавање спор согласно со членот 52 од овој закон.

(13) Доколку од страна на институцијата од јавниот сектор или од страна на мрежниот оператор барањето од ставот (2) на овој член се смета за неразумно спротивно на ставовите (4), (5), (7), (9) и (10) на овој член Агенцијата, по барање на една од страните, поведува постапка за решавање спор согласно со членот 52 од овој закон.“.

Член 18

По членот 68 се додава нов наслов и нов член 68-а, кои гласат:

„Транспарентност во однос на планираните градежни работи

Член 68-а

(1) Со цел да се овозможи преговарање за договори за координација на градежните работи наведени во член 68 од овој закон, секој мрежен оператор и институција од јавниот сектор кои поседуваат или контролираат физичка инфраструктура ги ставаат на располагање во електронска форма преку ЕТИ следниве минимални информации и тоа:

- геореференцираната локација и видот на работите,
- вклучените елементи на физичката инфраструктура,
- планираниот датум за започнување на работите и нивно времетраење,
- планираниот датум за поднесување на финалниот проект до надлежните органи за издавање дозволи, каде што е применливо и
- лица за контакт.

(2) Мрежниот оператор и институција од јавниот сектор од ставот (1) на овој член обезбедуваат информации од ставот (1) на овој член за планираните градежни работи поврзани со нивната физичка инфраструктура да се точни, ажурирани и навремено обезбедени преку ЕТИ.

(3) Мрежниот оператор преку ЕТИ ги прави достапни податоците во однос на неговите планирани градежни работи за следните шест месеци, вклучувајќи ги и планираните градежни работи за кои е предвидено одобрение за градење, но не подоцна од два месеца пред првото поднесување барање за одобрение за градење.

(4) Операторите имаат право да пристапат до минималните информации наведени во ставот (1) на овој член во електронска форма, по образложено барање, преку ЕТИ, во кое се наведува областа во која операторот барател предвидува распоредување елементи на мрежи со многу висок капацитет или придружни објекти.

(5) Во рок од 10 работни дена од денот на приемот на барањето од ставот (4) на овој член, бараните информации се ставаат на располагање под пропорционални, недискриминаторски и транспарентни услови.

(6) Во соодветно оправдани случаи, рокот од ставот (5) на овој член може да се продолжи еднаш за пет работни дена.

(7) Пристапот до минималните информации од ставот (1) на овој член може да биде ограничен или одбиен само онаму каде што е неопходно за да се обезбеди безбедност на мрежите и нивниот интегритет, националната безбедност, безбедноста на критичната инфраструктура, јавното здравје или сигурност, или поради причини на доверливост или оперативни и деловни тајни.

(8) Агенцијата и Министерството за работите од областа на градењето, врз основа на соодветно оправдани и пропорционални причини, ги утврдуваат видовите градежни работи кои се сметаат за ограничени во обем, како што се вредност, големина или времетраење или кои се поврзани со националната критична инфраструктура, како и итни случаи или причини поврзани со националната безбедност што би оправдале да не подлежат на обврската да се стават на располагање минималните информации утврдени во ставот (1) на овој член.

(9) Оправданоста, критериумите и условите за примена на ставот (8) на овој член, се објавуваат преку ЕТИ.

(10) Институциите од јавниот сектор и мрежните оператори од ставот (1) на овој член нема да ги применуваат ставовите (1), (2), (3), (4), (5) и (6) на овој член на видовите градежни работи кои се однесуваат на националната критична инфраструктура или од причини поврзани со националната безбедност, согласно со ставовите (8) и (9) на овој член.

(11) Институциите од јавниот сектор и мрежните оператори од ставот (1) на овој член може да одлучат да не ги применуваат ставовите (1), (2), (3), (4), (5) и (6) на овој член на видовите градежни работи кои се сметаат за ограничени во обемот, како и поради итни причини согласно со ставовите (8) и (9) на овој член.

(12) Доколку барањето од ставот (4) на овој член е ограничено или одбиено спротивно на ставовите (7), (8) и (10) на овој член, или, пак, не е постапено по барањето во роковите утврдени во ставовите (5) и (6) на овој член Агенцијата, по барање на една од страните, поведува постапка за решавање спор согласно со членот 52 од овој закон.“.

Член 19

Насловот на член 69 и членот 69 се менуваат и гласат:

„Пристап до физичката инфраструктура во зградата

Член 69

(1) Имател на правото за користење пристапна точка и физичка инфраструктура за големи брзини во зграда, врз основа на добиено разумно писмено барање од кој било оператор на јавни електронски комуникациски мрежи, е должен на истиот, под фер, разумни и недискриминаторски услови, вклучително и цената, онаму каде што е соодветно да му овозможи пристап до пристапна точка и физичката инфраструктура за големи брзини во зградата.

(2) Операторот од ставот (1) на овој член кој бара пристап, без да е во спротивност со правата на сопственост, има право да ја воведо својата мрежа на сопствен трошок до пристапната точка.

(3) Операторот од ставот (1) на овој член кој бара пристап има право да пристапи до која било постојна физичка инфраструктура во зградата со цел распоредување елементи на мрежи со многу висок капацитет во случај кога дуплирањето е технички невозможно или економски неефикасно.

(4) Во отсуство на достапна физичка инфраструктура во зградата подготвена за инсталација на оптички влакна, секој оператор има право да ја постави својата мрежа во просториите на корисникот, врз основа на договорот со сопственикот и/или корисникот, во согласност со овој закон и прописите од областа на сопственоста, домувањето, градењето, облигационите односи и имотно-правните односи, користејќи ја постојната физичка инфраструктура во зградата, до степен до кој е пристапна и достапна согласно со ставот (1) на овој член, и под услов да го минимизира влијанието врз приватната сопственост на трети страни.

(5) Одредбите на овој член не се во спротивност со правото на сопственост на сопственикот на пристапната точка или физичката инфраструктура во зградата каде што носителот на правото на користење на таа инфраструктура или пристапна точка не е нејзин сопственик, и на правото на сопственост на други трети страни, како што се сопственици на земјиште и сопственици на згради.

(6) Доколку во рок од еден месец од денот на приемот на барањето од ставот (1) на овој член не е постигнат договор за пристап Агенцијата, по барање на една од страните, поведува постапка за решавање спор согласно со членот 52 од овој закон.

(7) Агенцијата во постапката на решавање на спорот од ставот (6) на овој член ќе донесе одлука со која ќе го реши спорот, имајќи го предвид принципот на пропорционалност.

(8) Оператор на јавни електронски комуникациски мрежи на кого му е овозможен пристапот согласно со ставовите (1) и (2) на овој член, е должен во рок од 30 дена од денот на склучувањето на договорот за пристап на Агенцијата да ѝ достави информации во врска со реализацијата на пристапот, заради овозможување достапност до тие информации преку ЕТИ согласно со членот 66 од овој закон.

(9) Агенцијата во соработка со засегнатите страни, согласно со овој член, земајќи ја предвид добрата пракса и преку соработка со Телото на европски регулатори за електронски комуникации (БЕРЕК), утврдува упатство за барањата за пристап до физичката инфраструктура во зградата, вклучително и за примената на фер и разумни услови.

(10) Агенцијата ги утврдува формата и содржината на барањето од ставот (1) на овој член.“.

Член 20

Во член 81 став (1) во алинејата 3 зборовите: „на давателите“ се заменуваат со зборовите: „во оправдани случаи на давателите“.

Во алинејата 4 по зборовите: „телевизиско емитување“ се додаваат зборовите: „и сродни комплементарни услуги“.

Во ставот (3) по втората реченица се додава нова, трета реченица, која гласи:

„Обврските за пристап што се наметнуваат може да вклучуваат специфични правила за пристап до такви мрежни елементи и до придружни објекти и придружни услуги, за транспарентност и недискриминација и за распределба на трошоците за пристап кои, каде што е соодветно, се приспособуваат за да се земат предвид факторите на ризик.“.

Во ставот (4) по првата реченица се додаваат две нови реченици, кои гласат:

„При одредувањето на обемот на проширувањето надвор од првата точка на концентрација или дистрибуција, Агенцијата ќе ги земе предвид упатствата на Телото на европски регулатори за електронски комуникации (БЕРЕК). Доколку е оправдано од технички или од економски причини, Агенцијата може да наметне обврски за активен или виртуелен пристап.“.

Во ставот (7) во воведната реченица по зборовите: „може на операторите“ се додаваат зборовите: „или на мрежните оператори“.

Член 21

Во член 82 по ставот (2) се додаваат три нови става (3), (4) и (5), кои гласат:

„(3) Операторот кој е сопственик на електронска комуникациска инфраструктура и придружни објекти ги разгледува барањата од оператори баратели по редоследот по кој се примени таквите барања и во зависност од степенот на достапност на слободен простор во неговата инфраструктура.

(4) Доколку операторот од ставот (3) на овој член не одговори на барањето на оператор барател во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето, ќе се смета дека одбил да го склучи договорот од ставот (2) на овој член.

(5) Во случај на спор во врска со ставовите (2), (3) и (4) на овој член Агенцијата, по барање на една од страните, поведува постапка за решавање спор согласно со членот 52 од овој закон. Агенцијата, имајќи ги предвид принципот на пропорционалност, транспарентност и недискриминација, ќе донесе одлука со која ќе го реши спорот во најкраток можен рок, но не подолго од два месеца од денот на приемот на барањето, освен во постапки за експропријација за кои се применуваат роковите утврдени во прописите од областа на експропријацијата.“.

Во ставот (3) кој станува став (6) по зборовите: „условите за пристап,“ се додаваат зборовите: „начинот на распределување на трошоците за споделување на објекти или имот и координација на градежни работи,“.

Во ставот (4) кој станува став (7) зборовите: „ставот (3)“ се заменуваат со зборовите: „ставот (6)“.

Во ставот (5) кој станува став (8) зборовите: „ставот (3)“ се заменуваат со зборовите: „ставот (6)“.

Член 22

Во член 94 став (1) во алинејата 3 по зборот „мрежите“ се додаваат зборовите: „и планираниот развој на мрежите“.

Член 23

Во член 105 во ставот (2) зборовите: „организациите и“ се бришат.

Во ставот (3) зборот „задолжи“ се заменува со зборот „извести“, а по зборовите: „фиксна локација“ се додаваат зборовите: „во рок од 15 дена од денот на приемот на известувањето“.

По ставот (3) се додаваат два нови става (4) и (5), кои гласат:

„(4) Агенцијата во рок од 15 дена од денот на приемот на понудата донесува решение за прифаќање на понудата за посебни тарифни опции или на пакетите од ставот (3) на овој член, со кое ќе го задолжи операторот на универзална услуга да ги коригира малопродажните цени од ставот (2) на овој член.

(5) Доколку Агенцијата утврди дека понудата за посебни тарифни опции или пакетите од ставот (3) на овој член не се прифатливи за потрошувачите со ниски приходи или потрошувачите со посебни социјални потреби, во рок од 15 дена од денот на приемот на понудата донесува решение со кое ќе го задолжи операторот на универзалната услуга да ги коригира малопродажните цени од ставот (2) на овој член, со што понудата или пакетите ќе бидат прифатливи за потрошувачите со ниски приходи или потрошувачите со посебни социјални потреби.“.

Во ставот (4) кој станува став (6) по зборот „договорот“ се додаваат зборовите: „на начин што кон бројот ќе се реализираат дојдовни повици и од бројот ќе се реализираат појдовни повици“, а по првата реченица се додава нова втора реченица, која гласи:

„За реализираниот сообраќај во овој период, операторот ќе издаде сметка согласно со најнискиот активен пакет во понудата на операторот на универзална услуга.“.

Ставовите (5), (6) и (7) стануваат ставови (7), (8) и (9).

Член 24

Во член 113 во ставот (2) по зборовите: „Република Северна Македонија“ се додаваат зборовите: „или согласно со географскиот преглед на покриеноста со широкопојасни мрежи согласно со член 67 став (4) од овој закон“.

Во ставот (3) по зборовите: „Република Северна Македонија“ се додаваат зборовите: „или согласно со географскиот преглед на покриеноста со широкопојасни мрежи согласно со член 67 став (4) од овој закон“.

По ставот (6) се додава нов став (7), кој гласи:

„(7) Агенцијата при спроведување на надзорот од ставот (1) на овој член ќе води особена грижа за намалување на нарушувањата на пазарот и притоа ќе го има предвид обезбедувањето услуги по прифатливи цени коишто нема да отстапуваат од комерцијалните услови, а воедно ќе го заштитат јавниот интерес.“.

Член 25

Во член 114 во ставот (1) по зборовите: „крајните корисници“ се додаваат зборовите: „и потрошувачите“.

Во ставот (2) во воведната реченица по зборовите: „крајни корисници“ се додаваат зборовите: „и потрошувачите“.

Член 26

Во насловот пред член 122 зборовите: „краен корисник“ се заменуваат со зборовите: „потрошувач/краен корисник“.

Во членот 122 во ставот (1) зборовите: „крајниот корисник“ се заменуваат со зборовите: „потрошувачот/краен корисник“.

Во ставот (8) зборовите: „краен корисник“ се заменуваат со зборовите: „потрошувач/краен корисник“.

Во ставот (9) зборовите: „крајниот корисник“ се заменуваат со зборовите: „потрошувачот/крајниот корисник“.

По ставот (9) се додава нов став (10), кој гласи:

„(10) Операторите на јавно достапни електронски комуникациски услуги, освен услугите за пренос на податоци помеѓу машини, се должни да им обезбедат на потрошувачите/крајните корисници концизно и лесно читливо резиме на договорот. Тоа резиме треба да ги содржи главните информации за склучување договор во согласност со членот 123 став (2) од овој закон.“.

Член 27

Во насловот пред член 123 зборовите: „краен корисник“ се додаваат зборовите: „потрошувач/краен корисник“.

Во членот 123 во ставот (1) зборовите: „краен корисник“ се додаваат зборовите: „потрошувач/“.

Во ставот (2) во воведната реченица зборовите: „крајните корисници“ се заменуваат со зборовите: „потрошувачите/крајните корисници“.

Во ставот (4) пред зборовите: „крајниот корисник“ се додаваат зборовите: „потрошувачот/“.

Во ставот (5) пред зборовите: „крајните корисници“ се додаваат зборовите: „потрошувачите/“, а пред зборовите: „крајниот корисник“ се додаваат зборовите: „потрошувачот/“.

Член 28

Во член 124 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

„(3) Задолжителното времетраење од ставот (2) на овој член се однесува и на договор склучен помеѓу крајни корисници што не се потрошувачи и операторот на јавно достапни комуникациски услуги кои не се комуникациски услуги помеѓу лица кои не користат нумерација ниту се услуги за обезбедување пренос на податоци помеѓу машини, освен во случај кога крајните корисници не побараат поинаку.“.

Во ставот (3) кој станува став (4) зборовите: „ставот (4)“ се заменуваат со зборовите: „ставот (5)“.

Ставот (4) станува став (5).

Во ставот (5) кој станува став (6) зборовите: „ставовите (2) и (3)“ се заменуваат со зборовите: „ставовите (2) и (4)“.

Ставот (6) станува став (7).

Во ставот (7) кој станува став (8) по зборовите: „писмено или електронски“ се додаваат зборовите: „на траен медиум“.

Во ставот (8) кој станува став (9) по зборовите: „Крајниот корисник“ се додаваат зборовите: „освен корисник на комуникациска услуга помеѓу лица која не користи нумерација“, а зборовите: „ставот (7)“ се заменува со зборовите: „ставот (8)“.

Во ставот (9) кој станува став (10) зборот „субвенционираната“ се заменува со зборовите: „задржаната субвенционирана“.

Во ставот (10) кој станува став (11) зборовите: „ставовите (7) и (8)“ се заменуваат со зборовите: „ставовите (8) и (9)“.

Ставот (11) станува став (12).

Ставот (12) кој станува став (13) се менува и гласи:

„(13) Доколку квалитетот на обезбедените услуги, освен услугата за пристап до интернет или комуникациската услуга помеѓу лица кои не користат нумерација, значително, постојано или често отстапува од договорениот квалитет, крајниот корисник има право да го раскине договорот без плаќање на каков било надоместок за предвременно раскинување на договорот.“.

Во ставот (13) кој станува став (14), зборовите: „ставот (8)“ се заменуваат со зборовите: „ставот (9)“.

Ставот (14) кој станува став (15) се менува и гласи:

„(15) Доколку крајниот корисник во моментот на склучувањето на договорот одлучи да ја задржи договорената терминална опрема која е во сопственост на операторот на јавно достапни електронски комуникациски услуги по раскинувањето или по истекот на времетраењето на договорот, износот на надоместокот утврден во моментот на

склучување на договорот, одговара на износот намален за вредноста на употребената опрема или амортизираната вредност на опремата во моментот на раскинување или истекувањето на времетраењето на договорот, во согласност со прописите што ги регулираат методите на пресметка и дозволените стапки на амортизација или одговора на преостанатиот надоместок за услугата што треба да се плати до истекот на времетраењето на договорот, кое од двете е пониско.“.

Ставовите (15) и (16) стануваат ставови (16) и (17).

Член 29

Во член 125 ставот (1) се менува и гласи:

„Оператор кој обезбедува услуга на пристап до интернет или на јавно достапна комуникациска услуга помеѓу лица е должен на јасен, целосен и машински читлив начин, како и во форма достапна на крајните корисници со попреченост, на својата веб-страница да ги објави општите услови во однос на пристапот и користењето на јавните комуникациски услуги што ги обезбедува, а кои треба да ги содржат податоците од ставот (2) на овој член. Во случај на промена на податоците од ставот (2) на овој член, операторот е должен истите да ги ажурира во рок од три дена од денот на промената.“.

Ставот (4) се менува и гласи:

„Операторот од ставот (1) на овој член е должен општите услови кои ги содржат податоците од ставот (2) на овој член, како и сите нивни промени, да ѝ ги достави на Агенцијата, најмалку осум дена пред нивното објавување.“.

Во ставот (5) во воведната реченица по зборовите: „крајните корисници“ се додава зборот „бесплатен“.

По ставот (7) се додава нов став (8), кој гласи:

„(8) Трети страни имаат бесплатен пристап до информациите содржани во независната алатка за споредба од ставот (5) на овој член.“.

Член 30

Во член 127 став (1) во алинејата 2 зборовите: „избор на оператор“ се заменуваат со зборовите: „корист од избор на оператор“.

Член 31

Во член 129 по алинејата 2 се додава нова алинеја 3, која гласи:

„- контрола на трошоци,“.

Член 32

По членот 129 се додава нов наслов и нов член 129-а, кои гласат:

„Телефонски именици и телефонска служба за информации

Член 129-а

(1) Корисниците на јавни телефонски услуги имаат право да бидат вклучени во јавниот именик од членот 108 од овој закон, како и право нивните податоци да им бидат достапни на обезбедувачите на телефонските служби за информации и/или телефонските именици во согласност со ставот (2) на овој член.

(2) Операторите кои на корисниците им доделуваат телефонски броеви се должни да ги исполнат сите оправдани барања за добивање податоци за нивните претплатници од страна на јавно достапни телефонски служби за информации и телефонски именици, во претходно договорена форма и притоа треба да се почитуваат принципите на објективност, фер, недискриминација и цени ориентирани на трошоци.

(3) Операторите се должни на сите крајни корисници на јавни телефонски услуги да им обезбедат пристап до телефонските служби за информации.

(4) Агенцијата може на операторите кои го контролираат пристапот на крајните корисници да им наметне обврски и услови со цел да се исполни обврската од ставот (3) на овој член, кои треба да бидат објективни, правични, недискриминаторски и транспарентни.

(5) Операторите кои на корисниците им доделуваат телефонски броеви се должни своите корисници, бесплатно и пред да бидат вклучени во телефонски именик да ги известат за целта на печатениот или електронскиот телефонски именик кој може да се добие и преку телефонски служби за информации, во кои нивните лични податоци ќе бидат вклучени, како и за сите натамошни можности за употреба на нивните лични податоци согласно со овој закон.

(6) Операторите кои на корисниците им доделуваат телефонски броеви имаат право да ги вклучат своите корисници и да ги објават само оние лични податоци на своите корисници во телефонските именици и телефонските служби за информации, само доколку корисниците претходно дале согласност за тоа. Доколку личните податоци од телефонските именици ќе се користат за цели различни од пребарување податоци за лица врз основа на име и други неопходни минимални податоци за идентификација, од корисникот треба за тоа да се бара дополнителна согласност.

(7) На корисниците мора да им биде овозможено да определат дали и кои од нивните лични податоци наведени во членот 121 став (5) од овој закон ќе бидат внесени во телефонскиот именик. Корисникот има право, по претходно доставено барање до операторот, бесплатно да ги промени или дополни личните податоци од ставот (6) на овој член или да ја повлече согласноста за негово вклучување во телефонските именици и телефонските служби за информации.

(8) Одредбите од ставовите (5), (6) и (7) на овој член се однесуваат само на корисниците кои се физички лица, а не вршат дејност.“

Член 33

Во член 132 ставот (1) се менува и гласи:

„Операторот е должен да преземе мерки за обезбедување на безбедноста на јавната електронска комуникациска мрежа и користењето на електронските комуникациски услуги во случаи на големи прекини на мрежата, воена состојба, вонредна состојба, природни катастрофи, како и други вонредни ситуации.“

По ставот (1) се додаваат два нови става (2) и (3), кои гласат:

„(2) Мерките од ставот (1) на овој член треба да обезбедат најголема можна достапност на услугите за говорна комуникација и услугите за пристап до интернет, кои се обезбедуваат преку јавни електронски комуникациски мрежи, со цел непречен пристап до услугите за итни случаи и непречен пренос на јавни предупредувања, во вонредни ситуации, како и во случај на исклучително тежок дефект на мрежата или во случаи на виша сила.

(3) По исклучок на ставовите (1) и (2) на овој член, операторите кои обезбедуваат пристап до јавна електронска комуникациска мрежа можат, без согласност на корисниците, привремено да го ограничат или прекинат пристапот до нивните услуги, доколку тоа е потребно заради реконструкција, модернизација, одржување или во случај на технички пречки или недостатоци во мрежата.“

Во ставот (2) кој станува став (4) во воведната реченица по зборот „Операторите“ се додаваат зборовите: „од ставот (3) на овој член“.

Во ставот (3) кој станува став (5) по зборот „Операторите“ се додаваат зборовите: „од ставот (3) на овој член“.

Член 34

Во член 133 по ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

„ (4) Одредбите од ставовите (1) и (3) на овој член се однесуваат и на крајните корисници, освен ако тие изречно не се согласиле да се откажат од сите или делови од можностите утврдени во овие одредби.“.

Член 35

Во член 134 во ставот (4) во воведната реченица зборовите: „помеѓу лица“ се бришат.

Член 36

Во член 135 во ставот (2) по првата реченица се додава нова, втора реченица, која гласи:

„Во текот на патување во други држави, земји членки на Европската Унија, крајните корисници со попреченост имаат пристап до службите за итни повици врз основа на еднакви услови што важат и за другите крајни корисници.“.

Во ставот (6) по првата реченицата се додава нова, втора реченица, која гласи:

„Обезбедувањето на податокот за локација е бесплатно.“.

Член 37

Во член 136 став (2) во алинејата 2 по зборовите: „на операторот“ се додаваат зборовите: „вклучително и на земјите членки на Европската Унија и Универзалните меѓународни бесплатни телефонски броеви (UIFN)“.

Член 38

Во член 137 во ставот (1) по првата реченицата се додава нова, втора реченица, која гласи:

„Повиците на крајните корисници кон бројот 116.000 се бесплатни.“.

Член 39

Во член 138 зборовите: „крајните корисници“ се заменуваат со зборовите: „засегнатите крајни корисници“.

Член 40

Во член 139 став (1) во точката 3) зборот „копнено“ се заменува со зборот „терестријално“.

Член 41

Насловот пред членот 142 се менува и гласи:

„Заштита на основните права и опфат на примена на одредбите од овој закон во однос на правата на крајните корисници“.

Во членот 142 се додава нов став (1), кој гласи:

„(1) Пристапот и/или користењето на услугите и апликациите од страна на крајните корисници преку електронски комуникациски мрежи се загарантирани со темелните вредности на Уставот на Република Северна Македонија.“.

Во ставот (1) кој станува став (2) зборовите: „Одредбите од оваа глава“ се заменуваат со зборовите: „Одредбите од член 131 ставови (1) и (7) и член 141 од овој закон“.

Во ставот (2) кој станува став (3), зборовите: „ставот (1)“ се заменуваат со зборовите: „ставот (2)“.

Член 42

Во член 143 по ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

„(4) Управувањето, стратешкото планирање и координација на радиофреквенцискиот спектар, во рамки на надлежностите на Агенцијата, се реализираат преку посебна организациона единица надлежна за управување, стратешко планирање и координација на радиофреквенцискиот спектар.“.

Член 43

Во член 144 се додава нов став (2), кој гласи:

„(2) Агенцијата во соработка со соседните држави на Република Северна Македонија, земјите членки на Европската Унија и со Европската комисија ја промовира координацијата на пристапот кон политиката за радиофреквенциски спектар во Европската Унија и, каде што е соодветно, ќе ги усогласи условите во однос на достапноста и ефикасното користење на радиофреквенцискиот спектарот, а особено преку:

а) развивање најдобри практики за прашања поврзани со радиофреквенциски спектар, согласно со овој закон;

б) координација на радиофреквенциски спектар со соседните држави на Република Северна Македонија и земјите членки на Европската Унија со цел спроведување на овој закон и

в) координирање со соседните држави на Република Северна Македонија и земјите членки на Европската Унија при доделување хармонизирани радиофреквенции.“.

Член 44

Во член 147 се додава нов став (1), кој гласи:

„(1) Агенцијата го управува користењето на радиофреквенцискиот спектарот за да се спречи предизвикување прекугранични пречки и презема потребни мерки во согласност со прописите на Меѓународната унија за телекомуникации (ITU), во соработка со соседните земји на Република Северна Македонија и Групата за политика за радиоспектар (РСПГ).“.

Ставовите (1) и (2) стануваат ставови (2) и (3).

По ставот (3) кој станува став (4) се додава нов став (5), кој гласи:

„(5) Радиоопремата и елементите на електронски комуникациски мрежи може да се користат на начин и под услови со кои се обезбедува параметрите на електромагнетното поле на одредена локација да не ги надминуваат граничните вредности утврдени во препораките на Меѓународната комисија за заштита од нејонизирачко зрачење (ICNIRP).“.

Во ставот (4) кој станува став (6) зборовите: „ставот (3)“ се заменуваат со зборовите: „ставот (4)“.

Во ставот (5) кој станува став (7) зборовите: „ставот (3)“ се заменува со зборовите: „ставот (4)“.

Член 45

Во член 152 во ставот (2) во воведната реченица зборот „издавање“ се заменува со зборот „користење“.

Во ставот (6) во алинејата 7 зборот „радио“ се заменува со зборот „радиокомуникации“.

Во ставот (9) зборот „радиофреквенциите“ се заменува со зборот „радиофреквенциите“, а зборовите: „заштитата од природни и други елементарни непогоди и потребите за безбедност во авиосообраќајот,“ се бришат.

Член 46

Во член 153 во ставот (1) зборот „радиофреквенциите“ се заменува со зборот „радиофреквенциите“.

Член 47

Во член 155 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

„(3) Агенцијата издава одобрение за користење радиофреквенции на оператори, во согласност со меѓународни спогодби и прописи на Европската Унија, кога употребата на радиофреквенцискиот спектар е усогласена, договорени се услови и постапки за пристап и оператор на којшто се доделува радиофреквенцискиот спектар. Издавањето на одобрението за користење радиофреквенции е во постапка согласно со овој закон, без наметнување на дополнителни услови, критериуми или постапки со кои би се ограничило, изменило или одложило навременото доделување на радиофреквенцискиот спектар.“.

Ставот (3) станува став (4).

Член 48

Во член 156 во ставот (1) по алинејата 3 се додава нова алинеја 4, која гласи:

„- јавно претпријатие за радио или телевизиско емитување, кога е неопходно да се постигне цел од јавен интерес;“.

Ставот (6) се брише.

Ставовите (7) и (8) стануваат ставови (6) и (7).

Член 49

Во член 157 во ставот (1) по зборовите: „одобренија за користење на радиофреквенции“ се додаваат зборовите: „, применувајќи ги начелата на објективност, транспарентност, недискриминација и пропорционалност“.

Во ставот (2) воведната реченица се менува и гласи:

„Кога бројот на одобренија за користење радиофреквенции е неопходно да биде ограничен, Агенцијата ги утврдува причините за целите што се остваруваат преку конкурентна или компаративна постапка и, каде што е возможно, ги квантифицира со цел да се обезбеди:“.

По точката б) се додаваат две нови точки в) и г), кои гласат:

„ в) потреба од заштита од штетни пречки;

г) развој на сигурни услови за споделување на радиоспектарот, каде што е соодветно;“.

Точките в) и г) стануваат точки д) и ѓ).

Во ставот (6) во алинејата 1 сврзникот „и“ на крајот од реченицата се заменува со „или“.

Член 50

Во член 168 во ставот (7) зборовите: „, со кое се престанува важноста“ се заменуваат со зборовите: „и ќе донесе решение за отповикување“.

Член 51

Во член 175 во ставот (1) зборовите: „кои согласно со овој или друг закон вршат дејност од јавен интерес“ се заменуваат со зборовите: „под услов да имаат на располагање соодветни ресурси за нумерирање за да се задоволи постојната и предвидливата идна побарувачка“.

Член 52

Во член 178 во точката ж) сврзникот „и“ на крајот од реченицата се заменува со точка и запирка.

Во точката з) точката на крајот од реченицата се заменува со сврзникот „и“ и се додава нова точка с), која гласи:

„с) обврска за недискриминација кон други даватели на електронски комуникациски услуги во однос на ресурсите за нумерирање што се користат за давање пристап до нивните услуги.“.

Член 53

По членот 184 се додава нов наслов и нов член 184-а, кои гласат:

„Обврска за пренос на една или повеќе радио и/или телевизиски програми

Член 184-а

(1) Агенцијата може врз основа на одлука на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, кога тоа е неопходно и целисходно, да му определи на операторот кој обезбедува јавни електронски комуникациски мрежи и услуги, обврска за пренос на една или повеќе радио и телевизиски програми во Република Северна Македонија на државно, регионално или на локално ниво и дополнителни услуги, како што се услугите за пристапност кои обезбедуваат соодветен пристап до крајните корисници со попреченост, податоци кои ги поддржуваат услугите за програмско мрежно поврзување и електронски програмски водичи, водејќи сметка за начелата на пропорционалност и транспарентност и јавниот интерес.

(2) Обврската за пренос од ставот (1) на овој член им се определува на операторите на јавни електронски комуникациски мрежи и услуги кога значителен број крајни корисници ја користат електронската комуникациска мрежа на тие оператори како основен начин за прием на радио и/или телевизиски програми и, ако тоа е неопходно, заради остварување на јасно определени цели од јавен интерес во областа на јавното информирање, кои ги утврдува Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги во согласност со посебен закон.

(3) Агенцијата во соработка со Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги на секои пет години ја проверува основаноста на определувањето на обврската од ставот (1) на овој член.“.

Член 54

Во член 185 во ставот (2) зборовите: „на сите радиодифузери“ се заменуваат со зборовите: „и согласно Законот за заштитата на конкуренцијата на сите радиодифузери,“.

По ставот (2) се додаваат четири нови става (3), (4), (5) и (6), кои гласат:

„(3) Доколку врз основа на анализа на релевантен пазар спроведена согласно со член 85 од овој закон, Агенцијата утврди дека еден или повеќе оператори немаат значителна пазарна моќ на релевантниот пазар, Агенцијата може да ги измени или повлече обврските наметнати на операторите во врска со системите за условен пристап, во согласност со постапка утврдена со член 13 од овој закон, само до степен до кој:

а) достапноста на крајните корисници до радио и телевизиски емисии и радиодифузни канали и услуги, наведени согласно со член 183 од овој закон и

б) перспективите за ефективна конкуренција на пазарот на малопродажни услуги за дигитална телевизија и радио емитување и на пазарот на системи за условен пристап и други поврзани објекти нема да бидат негативно засегнати од измената или повлекувањето.

(4) Агенцијата е должна на засегнатите страни да им даде соодветен рок не пократок од три месеци за известување пред влегувањето во сила на измените или повлекувањето на обврските.

(5) Системите за условен пристап кои ги користат операторите не смеат да го спречуваат пристапот на крајните корисници до програмите со слободен пристап, освен во случај на доспеано побарување од крајниот корисник, кое се однесува на услугите на дигиталната телевизија и радио, во согласност со општите услови за давање услуги на операторот.

(6) Агенцијата периодично и по потреба, ќе ја преиспитува потребата од задржување, измена или укинување на условите во согласност со анализи на релевантни пазари.“.

Ставот (3) станува став (7).

Ставот (4) кој станува став (8) се менува и гласи:

„(8) Забранета е изработка, производство, увоз, ставање во промет, продажба, давање под закуп или поседување недозволените уреди и софтвер кои овозможуваат пристап до заштитена услуга за комерцијални цели.“.

По ставот (8) се додаваат четири нови става (9), (10), (11) и (12) кои гласат:

„(9) Забрането е инсталирање, одржување или замена на уредите и софтверот од ставот (8) на овој член за комерцијални цели.

(10) Забранети се комерцијални комуникации со цел рекламирање, нудење и ставање во промет на уредите и софтверот од ставот (9) на овој член.

(11) Носителите на правото на интелектуална сопственост за уредите и системите за условен пристап издаваат овластувања на производителите на корисничка опрема под праведни, разумни и недискриминаторски услови, при што не можат да ги спречуваат производителите на корисничка опрема во истиот уред да вградуваат заеднички интерфејси, кои овозможуваат поврзување со други пристапни системи, под услов заедничките интерфејси да ги задоволуваат релевантните и разумни услови со кои, во делот што се однесува на производителите на корисничка опрема, се обезбедува безбедноста на трансакциите на операторите на системи за условен пристап, при што, земајќи ги предвид техничките и комерцијалните фактори, издавањето на овластувањата не смее да биде условено со одредби што го забрануваат, одвраќаат или обесхрабруваат вградувањето во истиот уред и на средства специфични за друг пристапен систем.

(12) Агенцијата соработува со органот на државна управа надлежен за заштита на правата на потрошувачите, како и телото надлежно за заштита на авторските и сродните права во врска со работите кои се однесуваат на уредите и услугите за условен пристап.“.

Член 55

Во насловот пред член 211 зборот „радиофреквенции“ се заменува со зборот „радиофреквенции“.

Во член 211 став (1) зборот „радиофреквенции“ се заменува со зборот „радиофреквенции“.

Член 56

Во член 212 во ставот (1) по точката 12) се додава нова точка 12-а), која гласи:

„12-а) не постапи по решението во рокот утврден во членот 94 став (10) од овој закон;“.

Член 57

Во член 213 во ставот (1) по точка 3) се додава нова точка 3-а), која гласи:

„3-а) склучиле договор спротивно на членот 80 став (2) од овој закон;“.

По точката 4) се додаваат четири нови точки 4-а), 4-б), 4-в) и 4-г), кои гласат:

„4-а) не ги коригира малопродажните цели согласно со членот 105 став (4) од овој закон;

4-б) не овозможи достапност на корисничкиот број согласно со членот 105 став (6) од овој закон;

4-в) не ги објави тарифните опции и пакети согласно со членот 105 став (7) од овој закон и

4-г) не обезбеди соодветна поддршка на потрошувачите со попреченост согласно со член 105 став (8) од овој закон;“.

Член 58

Во член 214 во ставот (1) точката 9) се менува и гласи:

„не постапи по писменото барање на оператор согласно со членот 65 став (6) од овој закон;“.

Точката 10) се менува и гласи:

„го одбие барањето спротивно на членот 65 ставови (9) и (10) од овој закон;“.

Точката 11) се менува и гласи:

„не го извести писмено барателот согласно со членот 65 став (11) од овој закон;“.

По точката 11) се додаваат осум нови точки 11-а), 11-б), 11-в), 11-г), 11-д), 11-ѓ), 11-е) и 11-ж), кои гласат:

„11-а) не ги стави на располагање најмалку минималните информации согласно со членот 66 од овој закон;

11-б) не го исполни разумното барање согласно со членот 66 став (10) од овој закон;

11-в) доколку барањето е ограничено или одбиено спротивно на член 66 ставови (12), (13) и (14) од овој закон;

11-г) доколку одбие да преговара согласно со член 68 став (1) од овој закон;

11-д) постапи спротивно на член 68 став (3) од овој закон;

11-ѓ) не ги стави на располагање минималните информации согласно со член 68-а став (1) од овој закон;

11-е) не ги направи достапни податоците согласно со член 68-а став (3) од овој закон;

11-ж) барањето е ограничено или одбиено спротивно на член 68-а ставови (7), (8) и (10) од овој закон;“.

По точката 13) се додаваат две нови точки 13-а) и 13-б), кои гласат:

„13-а) еднострано го ограничи или спречи крајниот корисник спротивно на членот 71 став (4) од овој закон;

13-б) ги разгледува барањата спротивно на членот 80 став (3) од овој закон;“.

По точката 24) се додаваат 11 нови точки 24-а), 24-б), 24-в), 24-г), 24-д), 24-ѓ), 24-е), 24-ж), 24-з), 24-с) и 24-и), кои гласат:

„24-а) не му ги обезбеди сите информации на потрошувачот/крајниот корисник пред склучување на договорот согласно со членот 122 од овој закон;

24-б) договорот помеѓу операторот и потрошувачот/крајниот корисник не ги содржи информациите утврдени во член 123 ставови (1) и (2) од овој закон;

24-в) не им овозможи следење и контрола на користењето на секоја од договорените услуги согласно со членот 123 став (5) од овој закон;

24-г) му понуди и потпише договор со потрошувачот со задолжително времетраење спротивно на член 124 став (2) од овој закон;

24-д) не го извести крајниот корисник во рок од 30 дена пред автоматското продолжување на договорот согласно членот 124 став (5) од овој закон;

24-ѓ) не го извести крајниот корисник во рок од 30 дена пред да ги измени условите од договорот согласно со член 124 став (8) од овој закон;

24-е) не го извести крајниот корисник во рок од најмалку 30 дена пред намерата за изменување, укинување или дополнување на услуги согласно со член 124 став (11) од овој закон;

24-ж) не го извести крајниот корисник во рок од најмалку 30 дена однапред за намерата за прекин на обезбедување услуги согласно со членот 124 став (12) од овој закон;

24-з) доколку побара надоместок од крајниот корисник во случај на раскинување на договорот согласно со членот 124 став (13) од овој закон;

24-с) не ги отстрани сите ограничување во врска со користење терминална опрема во мрежите на другите оператори согласно со членот 124 став (16) од овој закон;

24-и) не му овозможи на крајниот корисник користење опрема во мрежите на другите оператори согласно со членот 124 став (17) од овој закон;

По точката 25) се додава нова точка 25а), која гласи:

„25-а) не дистрибуира, односно не пренесува информации од јавен интерес бесплатно согласно со членот 125 став (7) од овој закон;“.

Член 59

Во член 215 во ставот (1) по точката 8) се додава нова точка 8-а), која гласи:

„8-а) не ги извести крајните корисници за вклучување на нивните лични податоци во јавниот именик, согласно со член 108 од овој закон;“.

По точката 15) се додаваат три нови точки 15-а), 15-б) и 15-в), кои гласат:

„15-а) не обезбеди дополнителни можности утврдени во членот 129 од овој закон;

15-б) не им обезбеди пристап до телефонските служби за информации на своите крајни корисници согласно со членот 129-а став (3) од овој закон;

15-в) не им дозволи на корисниците бесплатно да ги променат личните податоци внесени во телефонскиот именик согласно со членот 129-а став (7) од овој закон;“.

По точката 20) се додава нова точка 20-а), која гласи:

„20-а) не овозможи доставување јавни предупредувања за непосредни вонредни состојби и катастрофи со засегнатите крајни корисници согласно со членот 138 од овој закон;“.

Член 60

Во член 216 во ставот (1) по точката 4) се додава нова точка 4-а), која гласи:

„4-а) не обезбеди најава за цената на повикот кон услугата со додадена вредност и почетокот на наплата, како и овозможување прекин на повикот по најавата во разумен рок согласно со членот 130 став (2) од овој закон;“.

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 61

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од 10 месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 62

Започнатите постапки за определување оператор на универзална услуга до денот на започнувањето на примената на овој закон, ќе се завршат согласно со одредбите од Законот за електронските комуникации („Службен весник на Република Македонија“ број 39/14, 188/14, 44/15, 193/15, 11/18 и 21/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 98/19, 153/19, 92/21, 222/24 и 59/25).

Член 63

Одредбите од членот 2 од овој закон со кој во членот 3 се додаваат точките 12-а), 16-а) и 52-а), член 3 од овој закон со кој во членот 5 се додава нов став (3), член 5 од овој закон со кој во членот 7 став (4) се додава нова точка д), член 10 од овој закон со кој во член 52 се додаваат ставовите (8) и (11), член 13 од овој закон со кој се додава нов член 61-а, член 14 од овој закон со кој се менува член 62, член 15 од овој закон со кој се менува членот 65, член 16 од овој закон се менува членот 66 ставови (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9), (10), (11), (12), (13), (14), (15), (16) и (17), членот 17 од овој закон со кој се менува членот 68, член 18 од овој закон со кој се додава нов член 68-а и член 19 од овој закон со кој се менува член 69 престануваат да важат со денот на пристапувањето на Република Северна Македонија во Европската Унија.

Член 64

(1) Одредбите од членот 13 од овој закон со кој се менува член 62 ставови (1), (2) и (3) ќе се применуваат на барањата за дозволи за градење поднесени по денот на започнувањето на примената на овој закон.

(2) Одредбите од членот 15 од овој закон со кој се менува член 66 ставови (8) и (9), кои се однесуваат за ставањето на минималните информации за постојната физичка инфраструктура во електронска форма преку ЕТИ, за териториите на општините со помалку од 3.500 жители, ќе започнат да се применуваат во рок од 12 месеци од денот на започнување на примената на овој закон.

(3) Агенцијата ќе утврди план со времетраење од 12 месеци од денот на започнувањето на примената на овој закон за мрежните оператори и институциите од јавниот сектор за примена на одредбите од член 15 од овој закон со кој се менува член 66 ставови (8) и (9), за териториите на општините со помалку од 3.500 жители.

Член 65

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе започне да се применува од 1 јуни 2026 година.